

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

II. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju

VODENJE UČENJA

3.-4.
april 2013

Kongresni
center Portus,
Portorož

Povzetki plenarnih predavanj

V učenje usmerjeno vodenje

V prispevku bo na osnovi novejših raziskav tekla razprava o tem, kaj vemo o v učenje usmerjenem vodenju. O tem, kako ravnatelji preživljajo svoje dneve, o izzivih, s katerimi se soočajo in o tem, kako si prizadevajo delovati kot v učenje usmerjeni vodje. Raziskave kažejo, da je delo ravnateljev zahtevno, neizprosno, kompleksno in čustveno zahtevno. Vendar pa je nedavno poročilo OECD (Schleicher 2012) pokazalo na pomembne razlike v vlogah, ki jih ravnatelji igrajo tako med kot znotraj izobraževalnih sistemov. Analiza porabe ravnateljevega časa daje pomemben vpogled v za njih najpomembnejše stvari in kako delujejo (ali ne) kot v učenje usmerjeni vodje. Uravnoteženost med operativnim in strateškim vodenjem je vedno izziv. V eni od novejših raziskav smo ugotovili, da po mnenju ravnateljev preveč časa porabijo za administracijo in upravljanje in premalo za vodenje učenja in poučevanja. Zdi se jim tudi, da premalo časa porabijo za svoje lastno poučevanje in profesionalni razvoj (Earley idr. 2013). Ta pregled v učenje usmerjenega vodenja bo vodil k razmisleku o tem, kako ravnateljati s pogledom na vodenje z učenjem obogatene šole, v kateri je učenje tako učencev kot tudi odraslih na prvem mestu.

Profesor Peter Earley

vodi oddelek za Vodenje in management v izobraževanju in je direktor za akademske zadeve na Inštitutu za izobraževanje Univerze v Londonu, kjer je tudi nosilec predmeta Vodenje in učenje v izobraževalnih organizacijah v okviru doktorskega študija na področju izobraževanja. Njegovi raziskovalni interesi in področje svetovanja so široki in pokrivajo vodenje in upravljanje šol, razvoj vodenja, evalvacijo profesionalnega razvoja, upravljanje s človeškimi viri, šolsko inšpekcijo in evalvacijo. Ima bogate izkušnje kot mentor na doktorskem študiju in zunanji recenzent (pred kratkim za magistrski program Vodenja v izobraževanju in izboljšav v šolah na Univerzi v Cambridgeu).

Delal je na mnogih raziskavah in projektih pri Nacionalni organizaciji za raziskave v izobraževanju v Angliji, med drugim pri razvoju nabora nacionalnih standardov za ravnatelje, ki so bili osnova za programe usposabljanja in razvoja. Deloval je kot svetovalec, med drugim pri Open University, Evropski mreži za vodenje v šolah (EPNoSL) in OECD raziskavi TALIS, prav tako pa v različnih državah, npr. v Italiji, Jordaniji, na Norveškem in v Hong Kongu. Objavljena ima mnoga dela na področju vodenja v izobraževanju, bil je vodja različnih projektov.

Kako "izmeriti" oz. oceniti razvitost kompetence *učenje učenja*?

Potreba po boljšem razumevanju dejavnikov, ki v šoli spodbujajo *učenje učenja*, je spodbudila evropsko pilotno študijo instrumenta za merjenje **kazalnika *učenje učenja***. Predlagani instrument je bil preizkušen leta 2008 v osmih državah članicah EU, sodelovala je tudi Slovenija.

V slovenskem delu študije je bila **struktura vzorca** naslednja.

- Vzorec je sestavljalo 240 učencev zaključnih razredov osnovne šole (povprečna starost: 14,7 let); 120 deklet in 120 fantov.
- Vključenih je bilo pet različnih šol: dve mestni iz industrijske regije, dve vaški iz kmetijske regije in ena šola iz urbane neindustrijske regije (kot je bilo priporočeno s strani ekspertne skupine Evropske komisije).

Instrument je bil sestavljen iz kognitivno-metakognitivnega dela (test mentalnih sposobnosti, ki so povezane z *učenjem učenja* oziroma prispevajo h kompetenci *učenje učenja*) ter afektivnega (motivacijsko-emocionalnega) dela (samoocenjevalni vprašalniki prepričanaj, naravnosti ... v zvezi z učenjem).

Čeprav je bila študija primarno namenjena statistični in vsebinski analizi primernosti posameznih nalog, podlestvic in celotnega instrumenta za merjenje *učenja učenja*, lahko izluščimo tudi nekaj **rezultatov**, ki se nanašajo na razlike v kompetenci *učenje učenja* (kot jo je opredelila Evropska komisija), glede na spol, izobrazbo in poklic staršev, njeno povezanost z učnim uspehom ipd. **Razprava** se bo razvijala v smislu razmišljanj o tem, kako oceniti kompetenco *učenje učenja* in s kakšnim ocenjevanjem vzpodbujati njen razvoj.

Dr. Karin Bakračević Vukman

je profesorica na Oddelku za psihologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, kjer je bila več let tudi predstojnica omenjenega oddelka. Doktorirala je leta 1995 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Znanstveno se je izpopolnjevala na Univerzah v Groningenu, Solunu in Leedsu. Predavala je tudi na Univerzi na Cipru ter na Švedskem.

Njeno znanstveno-raziskovalno delo je usmerjeno na področje kognitivnega razvoja, metakognicije in samoregulacije, ki jih povezuje z raziskovanjem področja *učenja učenja*. Posveča se tudi raziskavam s področja razvojne psihologije. Izsledke svojih raziskav objavlja v domačih in mednarodnih znanstvenih revijah ter predstavlja na znanstvenih konferencah in simpozijih.

Dr. Karin Bakračević Vukman je članica Društva psihologov Slovenije, članica Evropske raziskovalne mreže za področje *učenje učenja*, članica EARLI (*European Association for Research on Learning and Instruction*) in *Cognitive Development Society*. Prav tako je bila članica ekspertne skupine Evropske komisije za definiranje indikatorja *učenje učenja*, vodila pa je tudi več projektov z omenjenega področja.

Spodbujanje kompetence Učenja učenja v slovenskih šolah in vrtcih

V prispevku bo predstavljeno usposabljanje v projektu Usposabljanje strokovnih delavcev za izvajanje kompetenčnega pristopa k poučevanju s spodbujanjem pridobivanja ključne kompetence učenja učenja. Projekt v okviru Evropskega socialnega sklada in s sofinanciranjem Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport poteka od leta 2010 do 2014. Izvaja ga konzorcij Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, Šole za ravnatelje, Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Mednarodne fakultete za družbene in poslovne študije Celje.

Predstavljene bodo vsebine in metode usposabljanja ter evalvacija prvega cikla usposabljanja, v kateri je 452 ravnateljev in strokovnih delavcev ocenjevalo pridobljeno znanje in njegov prenos v prakso na ravni šol ter učilnic. Poudarek bo na predstavitvi učenja učenja kot ga razumejo in opredeljujejo ravnatelji in strokovni delavci. Predstavljene bodo najmočnejše spodbude na ravni sistema, šol in učilnic, ki po mnenju udeležencev prispevajo h krepitvi kompetence učenja učenja ter omejitve, s katerimi se v praksi soočajo. Na osnovi tega bodo v zaključku prispevka predstavljena priporočila oziroma usmeritve za izboljšanje učenja učencev, kot tudi ravnateljev in strokovnih delavcev.

Dr. Andrej Koren

je bil zaposlen kot učitelj na osnovnih šolah, gimnaziji in poklicni šoli, 17 let je bil ravnatelj osnovne šole v Mariboru, od leta 1995 je direktor Šole za ravnatelje.

Vodi in sodeluje v programih usposabljanja ravnateljev in učiteljev v Šoli za ravnatelje ter v projektih s področja vodenja in kakovosti v izobraževanju v okviru projektov ARRS, ESS, OECD in EU. Med drugim vodi program Vodenje za učenje v Šoli za ravnatelje in koordinira projekt Učenje učenja.

Je izredni profesor za področje vodenja in nosilec predmetov s področja teorij organizacij in vodenja za učenje na Mednarodni fakulteti za družbene in poslovne študije v Celju in Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru.

Znanstveni posvet je financiran iz sredstev Evropskega socialnega sklada v okviru projekta Vseživljenjsko učenje ravnateljev – usposabljanje za vodenje šol in vrtcev II.